

HEMŞİRELİKTE İLETİŞİM

Editörler

Dr. Öğr. Üyesi Makbule BATMAZ
Dr. Öğr. Üyesi Havva GEZGİN YAZICI

© Copyright 2022

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN 978-625-8299-13-7
Sayfa ve Kapak Tasarımı Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı Hemşirelikte İletişim
Yayıncı Sertifika No 47518

Editörler Dr. Öğr. Üyesi Makbule BATMAZ
ORCID iD: 0000-0003-1856-6793
Dr. Öğr. Üyesi Havva GEZGİN YAZICI
ORCID iD: 0000-0001-8422-9686
Baskı ve Cilt Vadi Matbbacılık
Bisac Code MED058000

Yayın Koordinatörü Yasin DİLMEN
DOI 10.37609/akya.1958

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. Akademisyen Kitabevi ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşturmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. Akademisyen Kitabevi ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Yola çıkınca her sabah,
Bulutlara selam ver.
Taşlara, kuşlara, atlara, otlara
İnsanlara selam ver.
Ne görürsen selam ver.
Sonra çıkarıp cebinden aynanı
Bir selam da kendine ver.
Üstün Dökmen

Günlük yaşamımızda bir selamla başlayan iletişim, bireylerin duygu ve düşüncelerini karşılıklı olarak birbirine aktarmasıdır. Hepimiz günlük yaşamımızda ve hayatın her alanında gereksinimlerimizi karşılamak amacıyla iletişim kurarız.

İletişim, yaşamın her alanında olduğu gibi, hemşirelikte de önemli bir yer tutmaktadır. Hemşirelerin, hasta ve yakınları ile iletişim kurarak onların gereksinimlerini karşılama sorumlulukları bulunmaktadır. Bu yolla hastaların tedavileri daha etkili olarak kısa sürede gerçekleşmektedir. Ailelerin iletişim yoluyla sağlayacağı sosyal destek de iyileşme sürecine önemli katkı sağlayacaktır. Ayrıca hemşirelerin meslektaşları, sağlık ekibi üyeleri ve hemşire öğrencilerle kuracağı etkili iletişim, tedavi sürecinde önemli bir rol oynayacaktır.

İletişimin olumlu yönde gerçekleşebilmesi, birçok etmene bağlıdır. Bu durum dikkatlice irdelenerek, iletişim doğru kişiyle, doğru yerde, doğru zamanda ve doğru yöntemle gerçekleştirildiği zaman amacına ulaşabilir. Ahmet Şerif İzgören'in dediği gibi; "İletişim deniz gibidir, kişilere farklı formüller uygulamak zorundasınız. Bir gün iki metrelik suya dalarsınız, bir gün on beş metreye dek, tek nefesle inersiniz". İletişim doğru ve etkili kullanıldığında, sorunların önemli bir kısmının çözüleceği de bir gerçektir. Hz. Mevlana da şöyle demektedir; "Kapalı kapı yoktur, yanlış anahtar vardır".

İşte bu düşünceyle yola çıkarak öğrencilerimize ve okurlarımıza, kendileriyle barışık olma ve çevrelerindeki tüm insanlarla olumlu ilişkiler kurabilmeleri için uygun anahtarla tüm kapıları açabilecekleri konusunda farkındalık yaratmayı amaçladık. Bir çok üniversitenin iletişim dersi içerikleri dikkate alınarak literatür doğrultusunda hazırlanan bu kitap, İletişim, Girişkenlik, Empati, Etkili Dinleme, Hasta-Hemşire İletişimi, Terapötik ve Motivasyonel Görüşme, Duygusal Zeka, İlişkide Sorun Yaşanan Durumlar, Engelli Bireylerle İletişim, Gelişim Dönemlerine Göre İletişim, Güncel Konular, Kültürler Arası İletişim, İletişimde Etik Konular ve Hemşirelikte Liderlik bölümlerinden oluşmaktadır. Ayrıca içerikte konuyla ilgili örnek bir olgu ve ona yönelik beş adet çoktan seçmeli soru ile her konuyla ilgili kitap ve film önerileri bulunmaktadır. Terimler dizini kitabın sonunda yer almaktadır.

Kitabımız, alanında uzman meslektaşlarımızın büyük çabaları ile hazırlandı. Tüm yazarlara titiz çalışmaları ve emekleri için içtenlikle teşekkür ederiz. Hemşirelik mesleğine katkı sağlayacak bir kitap olması dileğiyle...

Bu kitabı tüm hemşire öğrencilerimize ve hemşire meslektaşlarımıza ithaf ediyoruz.

Temmuz 2022

Editörler

Dr. Öğr. Üyesi Makbule BATMAZ

Dr. Öğr. Üyesi Havva GEZGİN YAZICI

İÇİNDEKİLER

1. Bölüm	İletişim ve Hemşirelik	1
	Doç. Dr. Funda GÜMÜŞ	
2. Bölüm	Girişkenlik ve Hemşirelik	25
	Prof. Dr. Sevim BUZLU	
	Arş. Gör. Dr. Gizem ŞAHİN BAYINDIR	
3. Bölüm	İletişimde Empati ve Hemşirelik	49
	Doç. Dr. Sevgi NEHİR	
4. Bölüm	Etkili Dinleme ve Hemşirelik	67
	Dr. Öğr. Üyesi Derya ÖZBAŞ GENÇARSLAN	
5. Bölüm	Hasta - Hemşire İletişimi	81
	Dr. Öğr. Üyesi İrem ÖZEL	
6. Bölüm	Hemşirelik Bakımında Terapötik Görüşme	99
	Dr. Öğr. Üyesi Hatice ÖNER	
7. Bölüm	Motivasyonel Görüşme ve Hemşirelik	125
	Dr. Deniz KAYA MERAL	
	Prof. Dr. F. Yasemin KUTLU	
8. Bölüm	Duygusal Zekâ ve Hemşirelik	145
	Doç. Dr. Nurgül ÖZDEMİR	
9. Bölüm	İlişkide Sorun Yaşanan Durumlar ve Hemşirelik	165
	Doç. Dr. Fadime KAYA	
	Öğr. Gör. Uzm. Nilüfer KIRANŞAL	

10. Bölüm	Engelli Bireylerle İletişim ve Hemşirelik.....	199
	Dr. Öğr. Üyesi Nihan ALTAN SARIKAYA	
11. Bölüm	Gelişim Dönemlerine Göre İletişim ve Hemşirelik.....	209
	Doç. Dr. Latife UTAŞ AKHAN	
12. Bölüm	Terminal Dönemdeki Birey ve Ailesiyle İletişim.....	225
	Prof. Dr. Hülya ARSLANTAŞ	
13. Bölüm	Etkili Ekip İçi İletişim	259
	Dr. Öğr. Üyesi Selver KARAASLAN	
14. Bölüm	İletişimde Güncel Konular ve Hemşirelik	275
	Dr. Öğr. Üyesi Gülcan KENDİRKIRAN	
15. Bölüm	Kültürlerarası İletişim ve Hemşirelik	289
	Doç. Dr. Latife UTAŞ AKHAN	
16. Bölüm	İletişimde Etik Konular.....	305
	Prof. Dr. Hülya ARSLANTAŞ	
17. Bölüm	Hemşirelikte Liderlik ve İletişim	335
	Doç. Dr. Nihal BOSTANCI DAŞTAN	
	Dr. Öğrt. Üyesi Özgü TEKİN ULUMAN	

YAZARLAR

Dr. Öğr. Üyesi Nihan ALTAN SARIKAYA

Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

ORCID iD: 0000-0002-3678-6186

Prof. Dr. Hülya ARSLANTAŞ

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi,
Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve
Hastalıkları Hemşireliği AD

ORCID iD: 0000-0002-3018-2314.

Doç. Dr. Nihal BOSTANCI DAŞTAN

Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Hemşirelik Bölümü

ORCID iD: 0000-0001-5580-4960

Prof. Dr. Sevim BUZLU

İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa Florence
Nightingale Hemşirelik Fakültesi Ruh
Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

ORCID iD: 0000-0002-1668-4182

Doç. Dr. Funda GÜMÜŞ

Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri
Fakültesi Hemşirelik Bölümü

ORCID iD: 0000-0002-3827-0909

Dr. Öğr. Üyesi Selver KARAASLAN

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık
Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

ORCID iD: 0000-0003-2828-4271

Doç. Dr. Fadime KAYA

Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri
Fakültesi Hemşirelik Bölümü

ORCID iD: 0000-0002-7352-0387

Dr. Deniz KAYA MERAL

Gaziosmanpaşa Eğitim ve Araştırma
Hastanesi

ORCID iD: 0000-0002-7189-6022

Dr. Öğr. Üyesi Gülcan KENDİRKIRAN

Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Hemşirelik Bölümü

ORCID iD: 0000-0002-3243-959

Öğr. Gör. Uzm. Nilüfer KIRANŞAL

Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Hemşirelik Bölümü

ORCID iD: 0000-0003-3392-5512

Prof. Dr. F. Yasemin KUTLU

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence
Nightingale Hemşirelik Fakültesi

ORCID iD: 0000-0003-0596-4258

Doç. Dr. Sevgi NEHİR

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık
Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
Hemşireliği AD

ORCID iD: 0000-0003-1761-786X

Dr. Öğr. Üyesi Hatice ÖNER

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi,
Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve
Hastalıkları Hemşireliği AD

ORCID iD: 0000-0002-6556-5753

Dr. Öğr. Üyesi Derya ÖZBAŞ GENÇARSLAN

Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri
Fakültesi Ebelik Bölümü

ORCID iD: 0000-0001-8188-3930

Doç. Dr. Nurgül ÖZDEMİR

Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği AD

ORCID iD: 0000-0002-9466-1357

Dr. Öğr. Üyesi İrem ÖZEL

İstanbul Galata Üniversitesi, Sağlık
Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

ORCID iD: 0000-0002-0641-2474

Arş. Gör. Dr. Gizem ŞAHİN BAYINDIR

İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa Florence
Nightingale Hemşirelik Fakültesi Ruh
Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

ORCID iD: 0000-0002-2251-2125

Dr. Öğr. Üyesi Özgü TEKİN ULUMAN

Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Hemşirelik Bölümü

ORCID iD: 0000-0002-9734-0022

Doç. Dr. Latife UTAŞ AKHAN

Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Sağlık
Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

ORCID iD: 0000-0001-6423-3186